

A.Čistjakov, mistr

Dvojí oběť kvality

Oběť jedné kvality není až zas tak vyjímečná, neboť případy, ve kterých se slabá figura ukazuje ne slabší, ale silnější než věž jsou časté. Například centralizovaný jezdec kterého nemůžeme vypudit. Často kvalitu obětujeme v rámci útoku, kdy je třeba odstranit obrannou lehkou figuru.

Něco jiného již ovšem představuje oběť obou kvalit. Tato operace se vyskytuje mnohem řidčeji. Motivy jsou podobné oběti jedné kvality- vytvoření pozice, ve které jsou lehké figury silnější věže (obvykle tak tomu je v blokových pozicích, nebo při vysoké aktivitě střelců). Tyto oběti již ale vyžadují přesný propočet, i když bývají prováděny z čistě pozičních důvodů.

Prozkoumáme následující typy obětí :

I.Oběť pro zesílení pozice

II.Oběť pro organizování přímého útoku.

III.Oběť umožňující zachránit obtížnou pozici.

I.Oběť pro zesílení pozice.

V těchto případech se výsledek neukáže hned, operace ale přináší dlouhodobé poziční zisky.

ČNT

Liliental

Ragozin

Moskva, 1935

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8		+		+	r	sn	k	+	(
7	+		+	l	tr	p	z		'
6	W			+	sn			+	&
5	+	p	+	p	+		+	p	%
4		+	p	z		+	W	\$	
3	+		z		z	P	N	P	#
2	tR	L	z			+	P	+	"
1	tR		+		+		+	K	!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

V případě měkkého 27...g6 uskuteční bílý programový postup v centru —28.e4, získá tak převahu. Černý proto obětuje kvalitu, měníc tak charakter boje.

27...V:e3! 28.S:e3 V:e3 29.J:h5 J:h5 30.D:h5 Sc6 31.Dg5 (bílý očividně předpokládal, že pc3 není k vzetí)

31...V:c3 průšvih ono to jde! - a po přijetí kvality jsou černí pěšci neudržitelní **32.Dd2 V:c2!**

33.V:c2 Je6 34.Vd1 b4 35.Vb2 b3 36.Dc3 (pěšci jsou sice blokováni, na pomoc jim ale pospíchá jezdec) **36...Jc7 37.Ve2 Da7** (příprava manévru Jc7-b5) **38.Db4 Jb5 39.Ve7 Da3! 40.De1 c3! 41.Ve8 S:e8 42.D:e8 Kh7 43.D:f7 Da8!** (hrozil věčný šach) **44.Ve1 Jd6 45.Dc7 c2 46.D:d6** (po 46.Dc3 přijde 46...Dc8!) **46...b2 47.Df4 Dc6.** Bílý vzdal.

Jak vidno oběť obou kvalit přinesla v tomto případě nezadržitelný postup pěšců.

ČNT

Lebeděv

Golovko

Moskva, 1951

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	tr	I	W	k	+		+	(	
7	z	z		+	p	+	p	'	
6	+		+	p	sn	r	+	&	
5	+	p	+	n	+		+	%	
4	+		z		+	P	+	\$	
3	z		z	L	z	P	+	#	
2	z	P	+		+		z	"	
1	+	z	R	W		\$	R	!	
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Černý zahrál **15...Dd6!**, předpokládajíc, že po vzetí věže bude mít bílý slabinu na c4, kterou mohou obsadit jeho figury (věž nebo jezdec) **16.S:g6 fg 17.Je2 Vb6 18.Kb1 Vc6** (druhým perspektivním plánem je 18....Va6, s následujícím převodem jezdce na c4) **19.Jc1 Vc4 20.Jb3 Df4 21.Dg3 g5 22.D:f4 gf 23.Vdf1 Sd7 24.Jc1 Sc6 25.Jd3 Sa8 26.h4 Kf8 27.h5 h6 28.Je5** (silnější bylo 28.g5) **28...Jh7!**

Zavřený charakter pozice diktuje smysluplnost výměny druhé věže za bílého jezdce. Vždyť není vůbec vidět, jak otevřít linie pro věže, a černí jezdci mají při tom nadějně

oporné body. Také černopolý střelec bílého je vyřazen ze hry.

29.g5. Nyní, pokračujíc 29...J:g5 (místo zahraného 29...hg), mohl černý získat jasnou převahu, nehledě na odehrání obou kvalit po 30.J:c4 bc.

ČNT

Milovník Tarrasch
Mnichov, 1915

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	r	+		+		tr	k	+	(
7	+		⚗		+	p	⚗	p	'
6	p	+		vl		+		+	&
5	+	p	+	p	sn		+		%
4		+		\$N	P	+	I	W	\$
3	+	L	⚗		+		+		#
2	P	⚗	Q	+		+	P	⚗	"
1	tR	N	vl		+	R	rk		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Tarrasch obětoval figuru, nyní ji odehrává zpět, cestou ale obětuje kvalitu.

15...c5 16.S:d5 cd 17.S:a8 V:a8! 18.cd Vc8 19.Jc3 Jc6 20.e5 J:d4 21.De4 V:c3
(opakovaná oběť) **22.Vf4 Je2! 23.D:e2 Sc5 24.Kh1 Vh3!**
(nejsilnější tahy, jeden za druhým...) **25.gh S:e2 26.V:h4 Sf3X**

Útok provedl Tarrasch metodicky.

BNT

Čistjakov Altgaussen
Moskva, 1948

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	+		tr		rk		tr	(	
7	+		+		vl	p	⚗		'
6	p	W	I	+	p	+		+	&
5	⚗		⚗		⚗		+	p	%
4	R	+		+		+		+	\$
3	+	P	⚗		+		+		#
2		+	L	+	Q	⚗	P	⚗	"
1	+		vl		tR		rk		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

22.Vf4! g5

Černý má v úmyslu vyhrát kvalitu, při tom si ale oslabí své královské křídlo. Riskantní bylo i 22...Sg5 23.V:f7 K:f7 24.S:g5

23.Vf6 S:f6 24.ef

Můžeme zde vzpomenout Rubinsteinovo pořekadlo:
„Pěšec, který se probil na 6-tou řadu, hraje roli figury“

24...Db7

Nebo 24...g4 25.De3 Vd5 26.c4 Vd4 27.Dg5.

25.f3 g4 26.fg hg 27.D:g4

Černý otevřel všechny sloupce a diagonály pro své figury, jeho král se ale pod úder dostane jako první.

27...Ke8 28.Dg7 Kd7

Nebo 28...Vf8 29.V:e6 fe 30.Sg6 Vf7 31.Dg8 Kd7 32.D:f7 Kc8 33.D:b7 a 34.f7

29.V:e6! Kc8 (v případě 29...K:e6 30.Dg4! dostane černý mat)

Černý „rochoval“ na dlouhou stranu a hrozí převratem po 30...Vdg8, na tahu je ale bílý.....

30.Ve7 (ne 30.V:c6 pro

30...D:c6 31.D:f7 Vdg8)

30...Sd7 31.Dg5! Db6 32.Se3

VHg8 33.De5 Se6 34.c4! Dd6

35.D:c5 D:c5 36.S:c5 Vd2

37.Se4 Sh3.

O něco lepší bylo 37....Vd7, i když koncovka po výměně věží je příznivá bílému.

38.g3 Se6 39.Sb7 Kb8

40.Sc6 Vd1 41.Kf2 Kc8

(hrozilo 42.Sa7 s matem)

42.V:e6! (oběť druhé kvality

rozhoduje) **42....fe 43.f7 Vgd8**

44.Se8. Černý vzdal.

II. Oběť pro organizování přímého útoku.

BNT

Levenfiš

Monoszon

Petrohrad, 1912

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	+	k	tr		vl	r	+	(	
7	+	p	⚡	q	+		+	p	'
6	p	+	n	+		+	p	+	&
5	+		+	l	⚡	p	\$	N	%
4		+		+	⚡			+	\$
3	+		⚡	P	⚡	L	+		#
2	P	+	P	+		+	P	⚡	"
1	+	R	+		+	R	⚡		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Skvělý taktik Levenfiš obětuje druhého pěšce s cílem zachovat svého střelce na útočné diagonále.

17.e6! S:e6

Ostražitější je konečně 17...Dd6, i když po 18.D:d6 19.Jf7 může bílý vyhrát kvalitu, ale za dva pěšce.

18.V:b7 S:a2

Nechce pustit věž na b1. Lepší ale bylo 18...K:b7 19.Vb1 Kc8 20.Da4 Jb4! 21.D:a6 Ja6 22.Sb7 Kb8 23.S:a6 Ka8 24.Sb7 Kb8, neboť se v tomto případě nemůže bílý vyhnout remíze. Po 25.J:e6

D:e6 26.Sd5 je na šachovnici odpověď Db6, a bílý by utrpěl porážku.

19.Da4 K:b7 20.D:a2.

Bílý tedy obětoval první kvalitu, aby otevřel pozici černého krále.

20...D:b4 21.Vb1 De7 22.V:b4.

Oběť druhé kvality umožňuje závěrečný útok.

BNT

Bogoljubov Prszepijorka
Piešťany, 1922

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	+	r	+		tr	k	+	(	
7	♞		+	n	+	p	+	p	'
6	♞		+	q	+	p	+	&	
5	+		+	♞		+	n	%	
4	+		+	P	+		+	\$	
3	+	♞		+	P	+	R	#	
2	P	♞		+	N	♞	♞	"	
1	+	♞	R	+		+	K	!	
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

27.V:h5 gh 28.V:d7

Druhá oběť, kterou již ale nelze přijmout. 28....D:d7 29.Dg5 Kh8 30.Df6 Kg8 31.S:e5 s nevyhnutelným matem. Černý musí proto zničit nebezpečného střelce.

28...V:c3! 29.J:c3

Nevychází 29.Dg5 Kh8 30.Ve7 pro 30...h6! 31.Dh4 Dc4! 32.J:c3 Df1x!

29...D:d7 30.Dg5 Kh8

31.Df6 Kg8 32.Jd5!

(v podobných pozicích je jezdec silnější než věž)

32...Ve8 33.Dg5 Kh8 34.Jf6 Dd8 35.Dh6 Dd136.Kg2 Vg8
(vynuceno) **37.J:g8 K:g8 38.Dg5 Kf8 39.D:e5** a bílý vyhrál.

ČNT

Čist'jakov Děmin
Moskva, 1955

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	tr	q	+	vl		tr	(		
7	+	♞	l	♞	L	♞	p	'	
6	R	+	n	♞	sn		+	&	
5	+	p	+	♞	\$N		%		
4	+		+	P	+		+	\$	
3	+	♞		+	+		#		
2	♞	♞	Q	♞	P	♞	"		
1	+	N	♞	♞		+	R	!	
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Jedná se téměř o zahájení. Bílý do pozice směřoval záměrně i když musí odevzdat kvalitu pro hrozbu 13...h6

13.V:c6 S:c6 (na 13...h6 je možné 14.Sd5) **14.Se6**
 (jednodušší je 14.Sb3, a na 14...Dg4? 15.D:g4 J:g4 16.Jf7)
14...De8 15.Sb3 Dg6 16.d3 h6 17.Jf3 b4 18.c4 Kd7

Viditelně lepší bylo
 18...D:g2 19.Vg1 Dh3 20.Vg3 Dh5 21.Jbd2 Va8 22.Jf1 Va1 23.Dc2 s oboustranně ostrou hrou.

19.0-0 Jh5 20.Se3 Se7! 21.c5! Sg5 22.Jbd2 Va8 22.Jf1 Jf4 23.S:f4 S:f4 24.Vc1 Dh5 25.h3 Vhf8 26.cd cd 27.d4 S:d2 28.D:d2 Dg6 29.V:c6
 (druhá oběť na stejném poli !)
29...K:c6 30.Sa4! Kc7 31.Dc2 Kd8 32.Dc6 Vf7 33.J:e5 Vc7 34.J:g6 V:c6 35.S:c6 Vc8 36.Sd5 a bílý vyhrál

III.Oběť umožňující zachránit obtížnou pozici.

ČNT

Čist'jakov Bastrikov
 Moskva, 1937

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	r	+		+	r	+	k	+	(
7	+	q	⚗	n	vl	p	⚗	p	'
6	p	+	n	+		+	l	+	&
5	+	p	+	L	⚗		+		%
4		+		+		+	P	+	\$
3	+		+	vl	N	+	P	#	
2	P	⚗		\$N	Q	⚗		+	"
1	tR		+	R	+		⚗		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Vazba jezdce je velmi nepříjemná, černý se jí snaží tedy zbavit.

19...Jb6 20.S:b6 cb
 (20...D:b6 21.Vac1) **21.Je4**
 (po 21.Vac1 přijde 21...Jd4!)
21...Vad8 22.Kf1 Sc5 23.Vac1 V:d5! (jinak se neubrání)
24.V:d5 Jb4 25.Vd:c5! S:e4!

Velmi silné : černý nechali napadenou věž, hrozí 26...Sd3 a 26...S:f3.

26.Vc7 Da8!

Ještě je šance probít se po oslabené diagonále a8-h1:
 27.Je1? Sd3! 28.J:d3 Dh1X

27.e6! fe (27...Sd3 28.ef Kf8 29.feD a 30.Vc8) **28.Dd2 Sd3** (28...S:f3 29.Dg5)
29.Kg1 D:f3

Chystá se na přirozené 30.D:b4 odpovědět 30...Se4 se zabezpečenou remízou, ale....

30.Vc8! (chce vzít jezdce až po výměně věží) **30...Jd5!!**
 Oběť druhé kvality, nyní černý operuje silnou hrozbou Jf4

31.V:e8 Kf7 32.Vcc8

Vzácná pozice : oba králové jsou v nebezpečí, víc než remíza však na desce není.

32...D:h3 33.Vf8 Kg8 34.f3 Dg3 35.Kh1 Dh3 36.Kg1 Dg3.
 Remíza.

BNT

Capablanka Čist'jakov
Simultánka , Moskva, 1935

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	sn	q	+	n	+	k	+		(
7	z	tr	l	z	p	v	p	'	
6	+	z		+	p	+	&		
5	+	p	+	P	z	+	%		
4	z	r	v		z	+	\$		
3	z	\$	N	Q	z	P	#		
2	+		+	N	+	L	K	"	
1	t	R	+		+	R	+	!	
	x	a	b	c	d	e	f	g	h
									y

21.Je4 V:d4 (bílý má aktivnější pozici, černý obětuje kvalitu, chce snížit útočné možnosti bílého) **22.J:d4 de 23.fe S:5 24.Jc5 Sg7**

Nadějnější je 24...Sf6, po tahu v partii mohl Capablanka po 25.D:e7! Získat výhodu. Nezapomeňme ale, že se ale jedná o simultánku.

25.Vad1 V:c5! (druhá oběť, černý získá dva pěšce a svobodu pro své figury)

26.bc D:c5 27.Jf5 D:e3 28.J:e3 Jd6 29.Vfe1 a5 30.Vc1 Ja6 31.Jc2 Kf8 32.Sf1 Ke8 33.a4 Jc7 34.ab Jc:b5 35.Je3 a4 36.Jc4 a3 37.J:d6 J:d6 38.Vc7 Sd4 39.Vb1 Kd8 40.Vc2 Sf5 41.Vb8 Kd7 42.Va2 Sb2 (nutí bílého jednu kvalitu vrátit) **43.Vab2 ab 44.V:b2 Se4 45.Sg2 S:g2 46.K:g2 Je4 47. Kf3 Jc3 48.Kf4 f6 49.Vb8 J:d5 50.Ke4 Ke6 51.Kd4 f5 52.Va8 Jc7 53.Vh8 h5 remis**

BNT**Kotov****Najdorf***Turnaj kandidátů, 1953*

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	tr		+		+		+	(	
7	+		+		+		+	p	'
6		+	sn	k	+			+	&
5	+		+	R	+	p	zP		%
4		+		+	p	zP		zP	\$
3	+		\$N		+	\$N			#
2	zP			+		+	K	+	"
1	tr		+		+		+		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Věže černého vyhlíží nebezpečně. Kotova ale zachrání oběť druhé kvality.

34.V:d6! K:d6 35.J:f5 Kc6 36.J:e4 V:b2 37.Kf3

(charakter pozice se prudce změnil. Bílý získal za každou kvalitu pěšce a zabezpečené postavení svého krále)

37...Va3 40.Kg4 Kd7 Neobává se postupu **41.Jf6 Ke6 42.J:h7 Vaa4 43.Je2 Vb2** s protiútokem.

41.g6 hg 42.hg Ke7 43.Jf5 Ke6 44.Jg7 Ke7 45.Jf5 Ke6 46.g7 Va8 47.Jeg3 Vg8 48.Jh5 V:f4 49.K:f4 V:g7 50.Jh:g7 remis. Dva jezdci nematují.

Všechny následující diagramy vycházejí z tématu lekce. Najděte cestu k výhře u strany, která je na tahu.

- 1) 3 body, 2) 4 body,
3) 4 body, 4) 5 bodů

1) ČNT

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8		+		+		+		+	(
7	+		wq		rk		+		'
6	p	zP	l	+	p	zP		+	&
5	+		zP		+		zP		%
4	P	+		+		+		+	\$
3	tR		+		+	P	vl		#
2		zP	P	+		+	P	tr	"
1	+		VL	Q	tR		rk		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

2) BNT

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8		wq		vl		tr	k	+	(
7	+	l	+		+	p	zP	p	'
6	r	+		+		+		+	&
5	sn	p	sn		zP	N	\$N		%
4		+	p	+	P	+		+	\$
3	+		zP		+		+	P	#
2		zP	L	+	Q	zP	P	+	"
1	tR		VL	R	+		rk		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

3) ČNT

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8		+	r	+		tr	k	+	(
7	♞	p	+		♞	p	vl	p	'
6		+		♞	l	sn	p	+	&
5	♞		+		+		+	P	%
4		+		♞	P	+	P	+	\$
3	+		♞		+	P	+		#
2	P	♞	P	♞		+		+	"
1	+	K	+	R	+	L	+	R	!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

4) BNT

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	r	+		+		tr	k	+	(
7	♞		+		+	p	♞	p	'
6		+		+	p	♞		+	&
5	+		+		♞		+	Q	%
4	L	+	p	♞		+		+	\$
3	+		+	p	♞		+	n	#
2	q	+		+		♞	P	♞	"
1	+		+		+		+		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

5) Procvičte se v analýze :

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8		+		♞		+		rk	(
7	+		♞		+		+	p	'
6		+		sn		+	l	+	&
5	tr		+	P	♞		+		%
4		+		tr	P	♞		♞	\$
3	+		+		+	P	+		#
2	P	♞	R	+	N	♞		+	"
1	+	K	tr		+	L	+		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

Tuto pozici měli na šachovnici Petrosjan - Gligorič v slavném turnaji kandidátů v Curychu 1953. Černý se nachází v obtížné pozici. Zahrál 37...Vda4 a během čtyř tahů kapituloval. Co o pozici píše GM. D.I. Bronštejn :

„Gligorič ztratil víru v záchranu a tak v tento okamžik, kdy mu slepá náhoda nabízí nečekanou, řekl bych neuvěřitelnou možnost zkomplikovat hru, prochází mimo ni. Jako příliš drzou vyhodnotila jeho mysl myšlenku tahem 37....V:e4 odevzdat věž za pouhé dva pěšce. Když ale obětováváme, nepočítáme

pěšce, ale získané výhody a konkrétní varianty!

Kdyby v sobě Gligorič našel sílu obětovat věž, mohlo by být pokračování partie velmi zajímavé a Petrosjan by jistě litoval připuštěné možnosti.

Proberme situaci ale postupně. Po 38.fe J:e4 má bílý jediný rozumný tah 39.De1, bránící plynule vzniklé hrozbě 39....Jd2 40.Ka1 V:a2 41.K:a2 Da8X. To ale ještě není vše. Teprve nyní bere černý dámou 39...D:d5. A, jak je vidět, bílý král se nečekaně-nenadále nachází v matové síti.

Za pouhou jednu nepříliš užitečnou věž vyčistil černý všechny pěšcové bariéry v centru a mimo ekvivalent tři pěšců získal navíc dvě diagonály, jeden sloupec a mohutného jezdce v samém centru desky. Materiální převaha by pravděpodobně umožnila bílému zachránit krále od přímých hrozeb, řešení tohoto úkolu by ale představovalo nemalé problémy.

Pro milovníky složitých a krásných variant uvádím krátkou analýzu, která v dostatečné míře ilustruje možnosti obou stran v této krkolomné pozici.“

Než se podíváte na mistrovskou analýzu, pokuste se ji nejprve provést sami.

Rozeberte tato pokračování :

- 1) 40.b3 2) 40.b4
3) 40.a3 4) 40.D:a5

Analýzu proveďte tak daleko, dokud je třeba. Jedná se o dosti forsírovaná pokračování. První tři mají podobné začátky, pak se odlišují.

Téma **aktivita hrajících figur** je pěkně ukázáno v následující partii.

Ben-oni A77

Podgajec Zajčik
Polofinále SSSR,1986

**1.d4 Jf6 2.Jf3 e6 3.c4 c5
4.d5 ed 5.cd d6 6.Jc3 g6 7.e4
Sg7 8.Se2 0-0 9.0-0 Ve8 10.Jd2
Jbd7 11.a4 Je5 12.Dc2 Jh5.**

Tento originální manévr se poprvé objevil v partii Donner-Ljubojevič (Holandsko,1972), a poté v třetí partii zápasu Spasskij-Fischer (Reykjavik, 1972) Černý provádí ostrou aktivizaci na královském křídle, plánuje Dh4 s následujícím f5.

Po výměně na h5 plánuje hru na bílých polích a pro své zájmy hodlá využít sloupec „g“ ,zdvojený pěšec „h“ při tom často plní úlohu beranidla. V připomínané partii Spasskij-Fischer přišlo 11.Dc2 Jh5 12.S:h5 gh 13.Jc4 Je5 14.Je3 Dh4 15.Sd2 Jg4 16.J:g4 hg 17.Sf4 Df6 získal černý výborné perspektivy.

Alternativou se jeví postup 12...g5!?, zajišťující pozici jezdce na e5 a připravující g4. Například v partii Podgajec-Sirota (corr , 1985-86) následovalo 13.Jc4 J:c4 14.S:c4 Jh5! s nejasnou hrou.

13.S:h5 gh 14.Jd1 (na první pohled podivný tah, má ale dobré opodstatnění-výměnu jezdce po případném Jg4)

14...b6

Černý má zde i jiné dobré možnosti:

a)14...Dh4 15.Je3 Jg4 (15...a6!?) 16.J:g4 hg 17.Jc4 g3! 18.fg D:e4 19.D:e4 V:e4 20.J:d6 Ve5 21.J:f7 V:d5 22.Jh6 Kh8

b)14...Sd7 15.Va3 Dh4 16.Je3 a6 a v případě 17.f4!? Jg4 18.J:g4 hg 19.Jc4 De7 20.e5 de 21.fe S:e5 22.J:e5 D:e5 23.D:c5 Vac8 a černý má dobrou protihru.

Zajímavý je i tah 14...Jg6, který ale ještě není seriózně ověřený v praxi.

15.Va3 Sa6

V partii Gligorič-Tajmanov (Leningrad , 1973) se stalo 15...f5, ale po 16.ef Sa6 17.Je4! (17.Ve1? Jc4!! nádherný úder! využívající slabou základní řadu) získal bílý výbornou kompenzaci za kvalitu.

16.Ve1! c4?! (zde zasluhoval tah 16...f5!? již seriózní pozornost) **17.Je3 Jd3 18.Vf1 Vc8 19.Jf5!** (slabší je zde 19.Je:c4 S:c4 20.J:c4 V:e4 21.b3 Vd4 s oboustrannými šancemi) **19...Se5?!** (nepřesné, lepší bylo 19...Df6) **20.f4! c3.**

V případě 20...S:f4 21.V:f4! J:f4 22.Vg3 Jg6 23.Jf3 má bílý silný útok po černých slabínách černého

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8	+	r	W	r	+	k	+	(	
7	z	+		+	p	+	p	'	
6	l	z	z	+		+	&		
5	+		+	P	v	N	+	p	%
4	P	+		+	P	z		+	\$
3	t	R	z	n	+		+	#	
2	z	P	Q	\$	N		+	P	z
1	+		v		+	R	m		!
x	a	b	c	d	e	f	g	h	y

21.fe! cb.

Na první pohled je sice černý blízko k vítězství, ale bílý má v kapse k dispozici fantastické vyvrácení.

22.Jh6+ Kg7.

Na 22...Kh8 měl bílý připravenou tuto překrásnou kombinaci : 23.D:b2! J:b2 24.J:f7 Kg7 25.Vg3 Kf8 26.Jh6+! S:f1 27.Vg8+ Ke7 28.Vg7+ Kf8 29.Vf7X.

X	A	B	C	D	E	F	G	H	Y
8		+	r	W	r	+		+	(
7	z		+		+	p	rk	p	'
6	l	z		z		+		\$N	&
5	+		+	P	z		+	p	%
4	P	+		+	P	+		+	\$
3	tR		+	n	+		+		#
2		z	Q	\$N		+	P	z	"
1	+		v		+	R	rk		!
	x	a	b	c	d	e	f	g	h y

23.D:b2! V:c1

Pokud by černý oběť dámy přijal --29....J:b2, vzniknou opět krásné matové kombinace: 24.Vg3 Dg5 (24...K:h6 25.Jc4!X) 25.V:g5 K:h6 26.Vf6 K:g5 27.Jf3 Kg4 28.Vf4!X.

24.Jf5 Kg8 25.V:d3!

Závěrečný úder. Po 25...V:f1 26.J:f1 S:d3 27.ed f6 (27...Dg5 28.h4) přichází 28.Dc3! Se2

29.Dg3 Sg4 30.h3 atd. Černý se vzdal.

M.Podgajec

© Z časopisu Šachmaty 12/87 a knihy Turnaj kandidátů 1953
D.Bronštejna
Přeložil a upravil Dr.J.Brom.